6 YIL. 60 MİLYON CAN KAYBI.
DÜNYADA ETKİLENMEYEN KİMSE KALMADI.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

ANTONY BEEVOR

ÇEVİRİ: ALİ KAAN CERİT

Kronik

ANTONY BEEVOR

1946'da Londra'da doğdu. İngiliz Sandhurst Kraliyet Harp Akademisi'nde eğitim gördü. 11. Hussar Süvari Alayı'nda görev yaptı. Teğmen rütbesini aldıktan bir süre sonra askerlik mesleğini bırakarak tarihçiliğe yöneldi. İngiltere'nin en büyük tarihçilerinden biri olarak görülen Beevor, yazdığı önemli kitaplarla adını tarihe altın harflerle kazıdı.

YAZARIN YAYINEVİMİZDEKİ DİĞER ESERLERİ:
Arnhem: İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya'nın Son Zaferi (2023)
Rusya: Devrim ve İç Savaş 1917-1921 (2024)

ALİ KAAN CERİT

Mersin'de doğdu. Lisans eğitimini *Universität Duisburg-Essen* ve Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde tamamladı. Çeşitli yayınevlerinde redaktörlük ve editörlük yaptıktan sonra çalışmalarını askerî tarih ve modern Avrupa tarihi üzerine yoğunlaştırdı. Ian Kershaw, Pritt Buttar, Laurence Rees, Alan E. Steinweis ve Richard Freiherr von Rosen gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Çevirmenliğin yanı sıra tarih yayıncılığı alanında editörlük faaliyetlerini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

	ÇEVİRMEN NOTU	7
	GÖRSEL LİSTESİ	11
	HARİTA LİSTESİ	13
	Giriş	19
1.	Savaşın Patlak Vermesi	29
2.	"Polonya'nın Topyekûn İmhası"	40
3.	Sahte Savaş'tan *Blitzkrieg*'e	58
4.	Ejderha ve Yükselen Güneş	69
5.	Norveç ve Danimarka	86
6.	Batıda Taarruz	95
7.	Fransa'nın Çöküşü	115
8.	Deniz Aslanı Harekâtı ve Britanya Muharebesi	137
9.	Yankılar	155
10.	Hitler'in Balkan Savaşı	169
11.	Afrika ve Atlantik	188
12.	Barbarossa	200
13.	Irk Savaşı	220
14.	"Büyük İttifak"	232
15.	Moskova Muharebesi	243
16.	Pearl Harbor	259
17.	Çin ve Filipinler	280
18.	Dünya Çapında Savaş	289
19.	Wannsee ve SS Takımadaları	304
20.	Japon İşgali ve Midway Muharebesi	312
21.	Çölde Yenilgi	324
22.	Blau Harekâtı - Barbarossa Yeniden Başlatılıyor	338
23.	Pasifik'te Karşı Taarruz	354
24.	Stalingrad	365
25.	Alamein ve Torch	382
26.	Güney Rusya ve Tunus	394
27.	Kazablanka, Harkov ve Tunus	407
28.	Dikenli Telin Arkasındaki Avrupa	423
29.	Atlantik Muharebesi ve Stratejik Bombardıman	441

30.	Pasifik, Çin ve Burma	463
31.	Kursk Muharebesi	473
32.	Sicilya'dan İtalya'ya	490
33.	Ukrayna ve Tahran Konferansı	508
34.	Gazla Şoa	518
35.	İtalya - Sert Karın	529
36.	Sovyet Bahar Taarruzu	545
37.	Pasifik, Çin ve Burma	551
38.	Beklentiler Baharı	566
39.	Bagration ve Normandiya	584
40.	Berlin, Varşova ve Paris	600
41.	*Ichi-gō* Taarruzu ve Leyte	615
42.	Boşa Çıkan Umutlar	631
43.	Ardenler ve Atina	652
44.	Vistül'den Oder'e	671
45.	Filipinler, Iwo Jima, Okinawa ve Tokyo Baskınları	688
46.	Yalta, Dresden ve Königsberg	704
47.	Elbe'de Amerikalılar	717
48.	Berlin Harekâtı	729
49.	Ölülerin Şehirleri	749
50.	Atom Bombaları ve Japonya'ya Boyun Eğdirilmesi	761
	TEŞEKKÜR	775
	SON NOTLAR	777
	KAYNAKÇA	813
	DİZİN	827

ÇEVİRMEN NOTU

Antony Beevor 2024'te İstanbul'a geldiğinde kendisiyle tanışmış ve Kronik Kitap adına kendisiyle ilgilenme fırsatım olmuştu. İkinci Dünya Savaşı'na ilgisi ergenlik yıllarında video oyunlarıyla başlayan, yirmili yaşlarının başındaysa Beevor'un kitapları sayesinde bu alana daha ciddi biçimde yönelen biri olarak, bu karşılaşmanın benim için mesleki boyutun ötesinde özel bir anlamı vardı. Yıllardır kitaplarını okuduğum ve çalışmalarını takip ettiğim bir tarihçiyle karşı karşıya oturmak, itiraf etmeliyim ki, bana gençliğimde uzaktan hayranlık duyduğum biriyle karşılaşmanın heyecanını da yaşatıyordu. İstanbul'daki sohbetimiz sırasında kitaplarını imzalatmış, elinizde tuttuğunuz *İkinci Dünya Savaşı* üzerine de konuşmuştuk. O görüşmenin üzerinden iki yıl geçtikten sonra, ilk Beevor çevirim olan bu kitabın son satırlarına ulaşmak benim için sıradan bir çeviri çalışmasının tamamlanmasından biraz daha fazlasını ifade ediyor. Bu kitap bir bakıma, yıllar önce bir okur olarak Beevor'un eserleriyle kurduğum ilişkinin çevirmen olarak vardığı en anlamlı duraklardan biri oldu.

İkinci Dünya Savaşı üzerine yazılmış eserler, savaşın sona ermesinden bu yana geçen seksen yılı aşkın süre içinde başlı başına devasa bir literatür oluşturdu. Cephelerin, orduların, harekâtların, siyasi kararların ve savaşın insanlık üzerinde bıraktığı yıkımın hemen her yönü defalarca ele alındı. Buna rağmen Antony Beevor'un *İkinci Dünya Savaşı*'nı benzerlerinden ayıran önemli bir özellik var: Beevor savaşı yalnızca karargâhlardan, haritalardan ve devlet adamlarının çalışma odalarından anlatmıyor. Büyük stratejik kararlarla sıradan insanların yaşadıkları arasında sürekli gidip geliyor; bir ordunun yüzlerce kilometrelik ilerleyişini anlattıktan birkaç paragraf sonra okuru bir askerin, esirin, sivilin ya da savaşın ortasında kalmış bir ailenin dünyasına taşıyabiliyor. Böylece savaşın askerî ve siyasi tarihiyle insani boyutu, birbirinden koparılmadan aynı anlatının parçaları hâline geliyor.

Bu özellik, Beevor'un eserlerini geniş bir okur kitlesine ulaştıran başlıca nedenlerden biri olduğu kadar çevirmen açısından da kitabın en önemli güçlüklerinden birini oluşturuyor. *İkinci Dünya Savaşı*, yalnızca çok sayıda askerî terimin doğru karşılığını bulmayı gerektiren hacimli bir savaş tarihi değil; anlatı temposunun sürekli değiştiği, farklı ülkelerin, orduların ve insanların birkaç sayfa içinde art arda sahneye çıktığı son derece hareketli bir metin.

Bir bölümde Wehrmacht'ın teşkilat yapısıyla uğraşırken birkaç sayfa sonra Sovyet askerî terminolojisine, ardından Pasifik'te Amerikan ve Japon kuvvetlerinin kullandığı kavramlara geçmek mümkün. Üstelik bütün bunların arasında Beevor'un zaman zaman sertleşen, zaman zaman ironikleşen, çoğu yerde ise bilinçli biçimde yalın kalan anlatı sesini korumak gerekiyor.

Bu nedenle çeviri boyunca temel kaygım, İngilizce cümlelerin yapısını Türkçeye taşımaktan çok Beevor'un anlatmak istediğini Türkçede aynı açıklık ve etkiyle yeniden kurmak oldu. Askerî tarih çevirilerinde terminolojik doğruluk vazgeçilmezdir; ancak doğru terimleri kullanmak tek başına iyi bir çeviri ortaya çıkarmaya yetmez. Bir harekâtın seyri okurun zihninde açık biçimde canlanmıyorsa, birliklerin birbirleriyle ilişkisi anlaşılamıyorsa veya anlatı İngilizce söz diziminin ağırlığı altında hantallaşıyorsa teknik doğruluk da anlamını büyük ölçüde kaybeder. Bu yüzden mümkün olduğu ölçüde doğal, akıcı ve Türkçenin kendi ritmine yaslanan bir anlatı kurmaya çalıştım.

Kitabın kapsamı, terminoloji konusunda da baştan sona tutarlı bir sistem oluşturmayı zorunlu kıldı. Alman, Sovyet, Britanya, Amerikan, Fransız, İtalyan ve Japon silahlı kuvvetlerinin rütbeleri, birlik yapıları ve askerî kavramları aynı gelenekten gelmiyor; dolayısıyla bunları tek bir kalıba sokmak çoğu zaman tarihsel farklılıkları ortadan kaldırmak anlamına gelebiliyor. Benzer biçimde, coğrafi ve siyasi adlandırmalarda da kelime kelime karşılık vermek yerine dönemin bağlamını gözetmek gerekti. "Britanya" ile "İngiltere"nin her durumda birbirinin yerine kullanılmaması ya da Alman zırhlı birliklerinin teşkilatında zaman içinde meydana gelen değişikliklerin adlandırmaya yansıtılması gibi tercihler bu yaklaşımın sonucudur. Birlik adları, rütbeler, yabancı askerî terimler ve özel adlar için kitabın tamamında mümkün olduğunca tutarlı bir kullanım oluşturmaya çalıştım.

Beevor'un anlatısı büyük ölçüde yayımlanmış kaynaklara, arşiv belgelerine, günlüklere ve hatıratlara dayanıyor. Bununla birlikte böylesine geniş bir coğrafyayı ve sayısız olayı tek ciltte ele alan her çalışma gibi bu kitapta da zaman zaman ayrıca kontrol edilmesi gereken tarih, sayı, rütbe veya teşkilat ayrıntılarıyla karşılaşmak kaçınılmazdı. Çeviri sürecinde bu noktaların önemli bir kısmını bağımsız kaynaklardan yeniden kontrol ettim. Ancak burada gözettiğim sınır açıktı: Çevirmenin görevi yazarı yeniden yazmak değildir. Kaynak metindeki bir bilgi tartışmalı veya açık biçimde problemli göründüğünde, yalnızca okurun gerçekten ihtiyaç duyacağı durumlarda çevirmen notuna başvurdum. Bu notların amacı Beevor'la bir tartışmaya girişmek değil, metnin tarihsel bağlamını mümkün olduğunca sağlam tutmaktı.

Bu kitabı Türkçeye aktarırken karşılaştığım bir başka mesele, savaş tarihinin diline ilişkin yerleşmiş bazı alışkanlıklardı. Askerî tarih metinleri Türkçede kolaylıkla aşırı resmî, mekanik veya bürokratik bir dile kayabiliyor. Oysa

Beevor'un başarısının önemli bir bölümü, askerî olayları teknik ayrıntıdan vazgeçmeden canlı bir anlatıya dönüştürebilmesinde yatıyor. Bu yüzden çeviride ne terimleri gündelikleştirerek metni basitleştirmek ne de gereksiz ölçüde ağırlaştırarak okurla arasına mesafe koymak istedim. Bir tank tümeninin ilerleyişi ne kadar açık anlatılmalıysa, bir bombardımandan sonra geride kalanların yaşadığı dehşet de aynı doğallıkla aktarılmalıydı. Beevor'un yer yer oldukça kuru bir cümleyle kurduğu ironiyi açıklayarak öldürmemek, dramatik anları ise Türkçede daha "etkileyici" hâle getirmeye çalışarak büyütmemek özellikle dikkat ettiğim noktalardan oldu.

Bu nedenle elinizdeki metni yalnızca bir dilden başka bir dile aktarılmış bir kitap olarak değil, uzun süre boyunca tekrar tekrar kontrol edilmiş bir bütün olarak düşünmek daha doğru olur. Çeviri sırasında kimi sayfalara defalarca dönüldü; terminoloji, kişi ve yer adları, birlikler, tarihler ve sayılar yeniden gözden geçirildi. Fakat bütün bu teknik emeğin nihai amacı mümkün olduğunca görünmez kalmaktı. İdeal durumda okur, çevirmenin tercihlerini düşünmek zorunda kalmadan Beevor'un anlattığı dünyanın içine girebilmelidir.

Böylesine uzun bir çalışmanın sonunda geriye baktığımda, beni en çok mutlu edenin kitabı tamamlamak mı, yoksa o noktaya ulaşırken geçen zaman mı olduğuna karar vermekte zorlanıyorum. Aylar boyunca hayatımın bir parçası olan, kimi zaman "Eureka!" dedirten, kimi zaman terminolojinin içinde kaybolmama neden olan, yoran ama bir o kadar da mutlu eden bu süreçten ayrılmanın sevincime hafif bir burukluk kattığını da itiraf etmeliyim. Bu süreçte desteğini, sabrını, güler yüzünü ve sevgisini benden bir an olsun esirgemeyen sevgili eşim Bengü'ye, kitabın yükünü benimle birlikte taşıdığı için ne kadar teşekkür etsem az. Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı literatürünün gelişmesine verdiği destek için Adem Koçal'a ve Kronik Kitap'taki bütün mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim. Son olarak, vefatından önce iki yıl boyunca birlikte çalışma fırsatı bulduğum, yalnızca mesleki hayatımda değil, insan olarak da üzerimde derin izler bırakan sevgili arkadaşım ve hocam Prof. Dr. İlber Ortaylı'yı anmadan geçemem. Kendisinden öğrendiklerimi ve birlikte geçirdiğimiz zamanı daima minnetle hatırlayacağım.

Ali Kaan Cerit
Eylül 2026
Mersin

GÖRSEL LİSTESİ

BİRİNCİ KISIM

Nanking Katliamı, Aralık 1937. Japon askerleri "infaz çukurlarındaki" Çinli esirler üzerinde süngü talimi yaparken. (Keystone / Getty)

Güney Çin'de ilerleyen Japon atlı topçusu. (Corbis)

Joseph Goebbels ve Hermann Göring. (Der Spiegel)

Varşova, Ağustos 1939. Halk Hitler'in tehditleriyle ilgili haberleri okurken. (Getty)

Narvik'in bombalanması, Norveç, Nisan 1940. (Getty)

Bir Fransız B1 tankının mürettebatı Alman birliklerine teslim olurken, Mayıs 1940. (Getty)

Dunkirk tahliyesi. Batan *Bourrasque* muhribinden sağ kurtulan Fransızlar, 30 Mayıs 1940. (Hulton / Getty)

Britanya Muharebesi: Yurt Muhafızları tarafından esir alınan Alman uçak mürettebatı, 12 Eylül 1940. (Getty)

Generalgouvernement'in "naibi" Hans Frank, Polonyalı din adamlarını huzuruna çağırırken. (Bundesarchiv, Bild 146198603521, fotoğrafçı bilinmiyor)

Girit'te Heraklion'daki muzaffer Alman paraşütçüleri, 1 Haziran 1941. (W. John)

Exporter Harekâtı: Suriye'de bir İngiliz Bren taşıyıcısının mürettebatı, Haziran 1941. (Time & Life Pictures / Getty)

Barbarossa Harekâtı: Temmuz 1941'de alevler içindeki bir Ukrayna köyü. (Russian State Documentary Film and Photo Archive)

Kızıl Ordu piyadeleri Aralık 1941'deki büyük Moskova karşı taarruzunda bir köye hücum ederken. (RIA Novosti)

İKİNCİ KISIM

USS *Shaw*, Japonların Pearl Harbor saldırısı sırasında infilak ederken, 7 Aralık 1941. (Getty)

Hitler, 11 Aralık 1941'de Kroll Opera Binası'nda toplanan Reichstag'da Amerika Birleşik Devletleri'ne savaş ilan ederken. (Bundesarchiv, Bild 18319870703507, fotoğrafçı bilinmiyor)

Moskova yakınlarındaki Sovyet karşı taarruzu, Aralık 1941. (Russian State Documentary Film and Photo Archive)

Alman ikmal birlikleri atların çektiği köylü arabalarına bel bağlamak zorunda kalmış, Aralık 1941. (TopFoto)

Bir sıhhiyeci yaralı bir Sovyet askerinin yarasını sararken. (Russian State Documentary Film and Photo Archive)

Açlığın etkileri: Leningradlı Nina Petrova'nın Mayıs 1941, Mayıs 1942 ve Ekim 1942'de çekilmiş üç kimlik fotoğrafı. (History Museum of St Petersburg)

Ladoga Gölü üzerindeki "buz yolu"nda Leningrad'dan tahliye edilenler, Nisan 1942. (Rafael Mazalev)

Kuzey Afrika'da Rommel. Fotoğraf, Hitler'in kişisel fotoğrafçısı ve Eva Braun'un işvereni Heinrich Hoffmann tarafından çekildi. (Getty)
Burma'daki Japon ilerleyişi; askerler köprü ayağı görevi görürken. (Ullstein / TopFoto)
Japon birlikleri Manila Körfezi'nin ağzındaki Corregidor'da zaferi kutlarken, 6 Mayıs 1942. (Getty)
Alman subayları Paris'te Champs-Élysées'deki bir kafede dinlenirken. (Corbis)
Stalingrad'da Alman piyadesi. (Art Archive)
ABD Deniz Piyadeleri Gilbert Adaları'ndaki Tarawa Atolü'ne hücum ederken, 20 Kasım 1943. (Getty)
Bir Alman toplama kampında infaz edilmek üzere tele bağlanmış bir mahkûm. (Bildarchiv)
HMS *Belfast* bir Arktik konvoyda, Kasım 1943. (Imperial War Museum)
Sovyet savaş sanayisinin seferberliği. (Russian State Documentary Film and Photo Archive)
Çin'de bir Japon süvari müfrezesi. (Ullstein / TopFoto)
1943 Temmuz'unun sonlarındaki ateş fırtınası akınlarının ardından Hamburg. (Getty)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Generalissimo ile Madam Çan Kay-şek, General Stilwell'le birlikte kameralara gülümserken. (George Rodger / Magnum Photos)
MacArthur, Roosevelt ve Nimitz Pearl Harbor'da, 26 Temmuz 1944. (US National Archives and Record Administration)
ABD birlikleri Solomon Adaları'ndaki Bougainville'e çıkarma yaparken, 6 Nisan 1944. (Time & Life / Getty)
Bir uçak gemisine iniş sırasında kaza geçiren Hellcat. (Getty)
Paris'te bir Alman esiri, 26 Ağustos 1944. (Bibliothèque historique de la Ville de Paris)
Varşova Ayaklanması sırasında sedyeciler, Eylül 1944. (Warsaw Uprising Museum)
Berlin'in bombardımanı sırasında sağlık ekipleri. (Bundesarchiv, Bild 18320030715501, fotoğrafçı bilinmiyor)
Churchill Atina'da. (Dmitri Kessel)
İngiliz birlikleri Atina'yı işgal ederken, Aralık 1944. (Dmitri Kessel)
Iwo Jima'daki Red Beach, Şubat 1945. (Getty)
Manila'daki Intramuros Muharebesi sırasında kurtarılan Filipinli kadınlar. (Time & Life / Getty)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Sovyet piyadeleri, alevler içindeki bir Alman kasabasında SU-76 kundağı motorlu topun üzerinde. (Planeta, Moscow)
Berlin'de bir uçaksavar kulesi sığınağına girmek için bekleyen siviller. (Bildarchiv)
"Berlin'e", Sovyet trafik yönlendirme görevlisi. (Russian State Documentary Film and Photo Archive)
Dresden'de bombardımanın ardından enkazı temizleyen siviller, Şubat 1945. (Bildarchiv)
Kunming'e iniş yapan C-46 nakliye uçağı. (William Vandivert for Life / Getty)
Japon kamikaze pilotları hatıra fotoğrafı için poz verirken. (Keystone / Getty)
Harabeye dönmüş Reich Şansölyeliği'ndeki Mermer Galeri. (Museum Berlin-Karlshorst)
Berlin'de yaralı Alman askerleri, 2 Mayıs 1945. (Museum Berlin-Karlshorst)
Japonya'nın USS Missouri'de teslim oluşu, 2 Eylül 1945. (Corbis)
Okinawa'da evsiz kalan siviller. (US National Archives and Record Administration)

HARİTA LİSTESİ

Avrupa, Akdeniz ve Sovyetler Birliği'nin batısı (Ağustos 1942) 14-15
Pasifik (Ağustos 1942) 16-17

1. Polonya'nın İstilası ve Paylaşılması (Eylül-Kasım 1939) 41
2. Kış Savaşı (Kasım 1939-Mart 1940) 60
3. Çin 71
4. Norveç ve Danimarka'nın Almanlarca İşgali (Nisan-Haziran 1940) 88
5. Aşağı Ülkeler ve Fransa'nın Almanlarca İşgali (Mayıs 1940) 99
6. Pusula Harekâtı (Aralık 1940-Şubat 1941) 166
7. Yunanistan ve Girit'in Almanlarca İşgali (Nisan-Mayıs 1941) 172
8. Barbarossa Harekâtı (Haziran-Eylül 1941) 207
9. Moskova Muharebesi (Kasım-Aralık 1941) 247
10. Blau Harekâtı (Haziran-Kasım 1942) 345
11. Güneybatı Pasifik ve Solomon Adaları 356
12. Uranüs Harekâtı (Kasım 1942) 379
13. Alamein Muharebesi (23 Ekim-4 Kasım 1942) 384
14. Tunus (Kasım 1942-Mayıs 1943) 399
15. Kursk Muharebesi (5-23 Temmuz 1943) 475
16. Sicilya ve İtalya (Temmuz 1943-Haziran 1944) 494
17. Burma 554
18. Overlord (6 Haziran 1944) 574-575
19. Bagration Harekâtı (Haziran-Ağustos 1944) 586
20. Leyte ve Filipinler (Ekim 1944) 625
21. Ardenler Taarruzu (Aralık 1944-Ocak 1945) 655
22. Vistül'den Oder'e (12-31 Ocak 1945) 672
23. Berlin'in Kuşatılması (Nisan 1945) 733

İZLANDA
Reykjavik
Norveç Denizi
Faroe Adaları
NORVEÇ
Namsos
Trondheim
Bergen
Oslo
Stavanger
Kristiansand
İSVEÇ
Göteborg
Stockholm
BRİTANYA ADALARI
Edinburgh
Kuzey Denizi
DANİMARKA
Kopenhag
Baltık
Atlas Okyanusu
Dublin
Liverpool
Birmingham
Coventry
Hamburg
Stettin
HOLLANDA
Amsterdam
Arnhem
Rotterdam
Berlin
Londra
Southampton
Dover
Portsmouth
Calais
BELÇİKA
Brüksel
Cherbourg
Caen
Paris
Frankfurt
Nürnberg
Prag
Nantes
Münih
Viyana
AVUSTURYA
İSVİÇRE
Bern
Biskay Körfezi
FRANSA
Bordeaux
Clermont-Ferrand
Milano
Venedik
Trieste
Torino
İTALYA
Floransa
Bilbao
Marsilya
Toulon
İSPANYA
PORTEKİZ
Madrid
Lizbon
Barcelona
KORSİKA
Roma
Adriyatik Deniz
Napoli
Valencia
SARDİNYA
Sevilla
Akdeniz
Tanca
Cebelitarık
Cezayir
Oran
Palermo
SİCİLYA
Tunus
MALTA

Avrupa, Akdeniz ve
Sovyetler Birliği'nin Batısı
1942 AĞUSTOS
0 100 200 300 400 500 mil
0 200 400 600 800 km
Barents Denizi
Petsamo
Murmansk
Arkhangelsk
Suomussalmi
Lulea
FİNLANDİYA
Helsinki
Leningrad
Volga
Tallinn
Gorki
Kuybişev
Moskova
Riga
Ostland Reich Komiserliği
S S C B
Tula
Smolensk
Vilnius
Königsberg
Minsk
Briansk
Orel
Voronej
Kursk
Varşova
Ukrayna Reich Komiserliği
Harkov
Stalingrad
Volga
Astrahan
General-gouvernement
Kiev
Don
Kraków
Lwów
Dnepropetrovsk
Rostov
Hazar Denizi
Azak Denizi
Odessa
Maykop
MACARİSTAN
Budapeşte
Sivastopol
Tbilisi
ROMANYA
Batum
Karadeniz
Belgrad
Bükreş
Varna
BULGARİSTAN
İRAN
Sofya
İstanbul
Üsküp
Tiran
Selanik
Ankara
ARNAVUTLUK
TÜRKİYE
YUNANİSTAN
İzmir
SURİYE
Atina
IRAK
KIBRIS

Pasifik
1942 AĞUSTOS
S S C B
Halhin Gol
Nomonhan
MOĞOLİSTAN
MANÇURYA
(MANÇUKUO)
Mukden
Vladivostok
Pekin
KORE
Ç İ N
Japon
Denizi
Honshu
JAPON
Tokyo
Nanking
Çungking
Şanghay
Kyushu
Okinawa
K'un-ming
BURMA
Mandalay
Hanoi
Hong Kong
FORMOSA
(TAYVAN)
HAINAN
Saipan
Luzon
Rangoon
TAYLAND
FRANSIZ
HİNDİÇİNİ
Manila
FİLİPİNLER
Guam
Güney Çin
Denizi
Leyte
Ulithi
Mindanao
Peleliu
PALAU
ADALARI
1942 AĞUSTOS
1942 HAZİRAN
Kota Bharu
KUZEY BORNEO
MALAYA
SARAWAK
Singapur
BORNEO
CELEBES
Amirallik
SUMATRA
YENİ GİNE
Hint
Okyanusu
Batavia
1942 AĞUSTOS
PAPUA
1942 MAYIS
Port Mores
Darwin
Timor Denizi
AVUSTRALYA

SSCB
Kamçatka
1942 AĞUSTOS
Attu
1942 MAYIS
Aleut Adaları
K
B
D
G
0 200 400 600 800 mil
0 400 800 1200 km
Ekvator üzerinde ölçek
Kuril Adaları
1942 HAZİRAN
Pasifik Okyanusu
Midway Muharebesi
Midway
HAWAİİ ADALARI
Pearl Harbor
Pearl Harbor Saldırısı
1942 AĞUSTOS
Japon İlerleyişi
Wake
Eniwetok
Kwajalein
Truk
KAROLİN ADALARI
MARSHALL ADALARI
Makin
Tarawa
Ekvator
GILBERT ADALARI
Bismarck Takımadaları
Rabaul
Bougainville
SOLOMON ADALARI
1942 MAYIS
Kokoda
Tulagi
Guadalcanal
Mercan Denizi Muharebesi
Mercan Denizi
YENİ HEBRİDLER
FİJİ ADALARI
TONGA ADALARI
YENİ KALEDONYA

Japon İmparatorluk Ordusu, Kızıl Ordu ve Wehrmacht tarafından sırasıyla zorla silah altına alınan Koreli Yang Kyoung-jong, Normandiya'da Amerikalılar tarafından esir alınırken, 1944 Haziran'ı.

GİRİŞ

1944 Haziran'ında genç bir asker, Müttefiklerin Normandiya çıkarması sırasında Amerikalı paraşütçülere teslim oldu. Kendisini esir alan askerler ilk başta onun Japon olduğunu sandı. Aslında Koreliydi. Adı Yang Kyoung-jong'du.

Yang, 1938'de on sekiz yaşındayken Japonlar tarafından zorla silah altına alınarak Mançurya'daki Kwantung Ordusu'na dâhil edilmişti. Bir yıl sonra, Halhin Gol Muharebesi'nin ardından Kızıl Ordu tarafından esir alındı ve çalışma kampına gönderildi. Sovyet askerî makamları 1942'deki bir kriz anında onu binlerce başka esirle birlikte kendi saflarında silah altına aldı. 1943'ün başlarında Ukrayna'daki Harkov Muharebesi'nde Alman ordusu tarafından esir alındı. 1944'te, artık Alman üniforması içindeyken, Utah Plajı'nın gerisinde, Cotentin Yarımadası'nın tabanındaki Atlantik Duvarı'nın gücünü artırması beklenen bir Ostbataillon'da görev yapmak üzere Fransa'ya gönderildi. Britanya'daki bir esir kampında bir süre kaldıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti ve geçmişi hakkında hiçbir şey anlatmadı. Oraya yerleşti ve 1992'de Illinois'de öldü.

Dünya çapına yayılan ve altmış milyondan fazla insanın canına mal olan bir savaşta Japon, Sovyet ve Alman ordularının bu zoraki gazisi nispeten şanslıydı. Yine de Yang, sıradan insanların çoğunun ezici görünen tarihsel güçler karşısındaki çaresizliğinin belki de en çarpıcı örneği olmaya devam ediyor.

Avrupa, 1 Eylül 1939'da savaşa kazara sürüklenmedi. Bazı tarihçiler 1914'ten 1945'e uzanan "otuz yıllık savaş"tan bahseder ve Birinci Dünya Savaşı'nı "asıl felaket" olarak görür.[1] Diğerleri, 1917 Bolşevik darbesiyle başlayan "uzun savaş"ın 1945'e kadar "Avrupa İç Savaşı" olarak devam ettiğini, hatta 1989'da komünizmin çöküşüne kadar sürdüğünü iddia eder.[2]

Ne var ki tarih hiçbir zaman düzenli değildir. Sir Michael Howard, Hitler'in 1940'ta Fransa ve Britanya'ya karşı batıda gerçekleştirdiği saldırının birçok açıdan Birinci Dünya Savaşı'nın uzantısı olduğunu ikna edici şekilde savunur. Gerhard Weinberg de 1939'da Polonya'nın işgaliyle başlayan savaşın, Hitler'in temel hedefi olan doğuda *Lebensraum* (yaşam alanı) arayışının başlangıcı olduğunu ısrarla savunur.[3] Bu gerçekten doğrudur; ancak 1917 ile 1939 arasındaki devrimler ve iç savaşlar bu tarihsel örüntüyü ister istemez karmaşıklaştırır. Örneğin sol, İspanya İç Savaşı'nın İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcı

olduğuna tutkuyla inanırken, sağ bunun komünizm ve "Batı medeniyeti" arasındaki Üçüncü Dünya Savaşı'nın ilk safhası olduğunu iddia eder. Aynı zamanda Batılı tarihçiler genellikle 1937-1945 Çin-Japon Savaşı'nı ve bunun dünya savaşıyla nasıl birleştiğini gözden kaçırır. Bazı Asyalı tarihçiler ise İkinci Dünya Savaşı'nın 1931'de Japonların Mançurya işgaliyle başladığını savunur.

Konuyla ilgili tartışmalar dönüp durabilir; ancak İkinci Dünya Savaşı açıkça çeşitli çatışmaların birleşiminden oluşmuştur. Bunların çoğu ulusların birbirleriyle savaşından oluşuyordu; ancak sol ile sağ arasındaki uluslararası iç savaş bu çatışmaların birçoğuna nüfuz etmiş, hatta hâkim olmuştu. Bu nedenle, dünyanın tanık olduğu en acımasız ve yıkıcı çatışmaya yol açan bu koşulların bazılarına dönüp bakmak önemlidir.

Birinci Dünya Savaşı'nın korkunç etkileri, başlıca Avrupalı galipler olan Fransa ve Britanya'yı bitkin bırakmış ve onları her ne pahasına olursa olsun bu deneyimi tekrarlamamaya kararlı kılmıştı. Amerikalılar, Alman İmparatorluğu'nun yenilgiye uğratılmasına yaptıkları hayati katkının ardından, yozlaşmış ve zalim gördükleri Eski Dünya'dan ellerini çekmek istiyordu. Versay'da çizilen yeni sınırlarla parçalanan Orta Avrupa, yenilginin getirdiği aşağılanma ve yoksullukla yüz yüzeydi. Gururu paramparça olan *Kaiserlich und Königlich* Avusturya-Macaristan ordusunun subayları, masalları andıran üniformalarının yerini işsizlerin lime lime olmuş giysilerinin aldığı tersine çevrilmiş bir Külkedisi masalı yaşadılar. Almanya'da, Alman ordularının 1918 Temmuz'una kadar yenilgi yüzü görmemiş olması Alman subay ve askerlerin çoğunun yenilgiden duyduğu acıyı daha da artırıyor ve yurttaki ani çöküşü çok daha anlaşılmaz ve uğursuz gösteriyordu. Onların görüşüne göre, 1918 sonbaharında Almanya'da meydana gelen ve Kaiser'in tahttan çekilmesine yol açan askerî isyanlar ve ayaklanmalar tamamen Yahudi Bolşeviklerin suçuydu. Sol ajitasyon olaylarda gerçekten rol oynamıştı ve 1918-19'daki önde gelen Alman devrimci liderler Yahudi'ydi, ama huzursuzluğun arkasındaki asıl nedenler savaş yorgunluğu ve açlıktı. Alman sağının zehirli komplo teorisi (arkadan bıçaklama efsanesi) Alman sağcıların neden ile sonucu birbirine karıştırmaya yönelik kökleşmiş dürtüsünün bir parçasıydı.

1922-23'teki hiperenflasyon, Cermen burjuvazisinin hem güven duygusunu hem de ahlaki dürüstlüğünü temelinden sarstı. Ulusal ve kişisel utancın doğurduğu hınç, yönünü bulamayan bir öfke yarattı. Alman milliyetçileri Versay Diktası'nın yarattığı aşağılanmanın tersine çevrileceği günü hayal ediyordu. Almanya'da yaşam 1920'lerin ikinci yarısında büyük ölçüde Amerikan kredileri sayesinde iyileşti. Lakin 1929 Wall Street Krizi'nden sonra başlayan dünya bunalımı, Britanya ve diğer ülkelerin Eylül 1931'de altın standardını terk etmesinden sonra Almanya'yı daha sert vurdu. Başka bir hiperenflasyon korkusu Şansölye Brüning'in hükûmetini Reichsmark'ın altın fiyatına

bağlılığını sürdürmeye ikna etti ve bu karar Reichsmark'ın aşırı değerlenmesine yol açtı. Amerikan kredileri kesilmiş, korumacılık Alman ihracat pazarlarını kapatmıştı. Bu durum kitlesel işsizliğe sebep oldu ve radikal çözümler vaat eden demagogların önünü alabildiğine açtı.

Kapitalizmin krizi, nispi temsil sisteminin parçalayıcı etkisi yüzünden birçok Avrupa ülkesinde işleyemez hâle gelen liberal demokrasinin krizini hızlandırmıştı. 1918'de üç kara imparatorluğunun çöküşünün ardından ortaya çıkan parlamenter sistemlerin çoğu, iç çekişmelerle baş edemeyerek ortadan kalkmıştı. Eski imparatorluk rejimleri altında göreli barış içinde var olan etnik azınlıklar artık ulusal saflık doktrinleri tarafından tehdit ediliyordu.

Rus Devrimi'nin ve Macaristan, Finlandiya, Baltık devletleri ve hatta bizzat Almanya'da yaşanan diğer iç savaşların yol açtığı şiddetli yıkımın henüz taze anıları siyasi kutuplaşma sürecini büyük ölçüde hızlandırdı. Korku ve nefret döngüsü, İspanya'daki olayların kısa sürede göstereceği üzere kışkırtıcı söylemleri kendi kendini gerçekleştiren kehanete dönüştürme riski taşıyordu. Maniheist ikilikler uzlaşmaya dayalı demokratik merkezci yaklaşımı kaçınılmaz olarak parçalayacaktı. Bu yeni kolektivist çağda şiddete dayalı çözümler gerek solun ve sağın entelektüellerine gerekse Birinci Dünya Savaşı'nın hınç dolu eski askerlerine son derece kahramanca görünüyordu. Mali felaket karşısında otoriter devlet, Avrupa'nın büyük bölümünde birdenbire hizip çatışmalarının yarattığı kaosa verilecek bir yanıt ve modern çağın doğal düzeni gibi görünmeye başladı.

Eylül 1930'da Nasyonal Sosyalist Parti'nin oy payı yüzde 2,5'ten yüzde 18,3'e sıçradı. Almanya'daki demokrasiye çok az saygısı olan muhafazakâr sağ, Weimar Cumhuriyeti'ni etkin bir şekilde yok ederek Hitler'e kapıyı açtı. Hitler'in acımasızlığını ciddi şekilde küçümseyen muhafazakârlar onu kendi Almanya tasavvurlarını savunacak popülist bir kukla olarak kullanabileceklerini sandı. Ne var ki Hitler tam olarak ne istediğini biliyorken onlar bilmiyordu. 30 Ocak 1933'te Hitler şansölye oldu ve tüm potansiyel muhalefeti ortadan kaldırmak için hızla harekete geçti.

Almanya'nın sonraki kurbanları için trajedi şuydu: Düzen ve itibar özlemi çeken halkın kritik büyüklükteki bir kesimi, tarihin en pervasız suçlusunu takip etmeye istekliydi. Hitler onların en kötü içgüdülerine seslendi: kırgınlık, hoşgörüsüzlük, kibir ve hepsinden tehlikelisi, ırksal üstünlük duygusu. Hukukun üstünlüğüne saygı temelinde kurulmuş bir devlet olan *Rechtsstaat*'a duyulan son inanç kırıntıları, yargı sisteminin yeni düzenin hizmetçisi olması gerektiğini iddia eden Hitler'in ısrarı karşısında tuzla buz oldu.[4] Kamu kurumları (mahkemeler, üniversiteler, genelkurmay ve basın) yeni rejime boyun eğdi. Muhalifler kendilerini çaresizce tecrit edilmiş buluyor; yalnızca rejim tarafından değil, onu destekleyen herkes tarafından da yeni "Vatan" anlayışına ihanet eden hainler diye aşağılanıyorlardı. Gestapo, Stalin'in gizli polisi NKVD'den farklı olarak

şaşırtıcı biçimde pasifti. Tutuklamalarının çoğu yalnızca Almanların birbirlerini ihbar etmesi üzerine gerçekleştiriliyordu.

Siyaset dışı geleneğiyle gurur duyan subay kadrosu da (karşısındaki bu kaba saba, kötü giyimli talibi hor görmesine rağmen) silahlı kuvvetlerin genişletilmesi ve kapsamlı bir yeniden silahlanmaya gidilmesi vaatlerinin cazibesine kapılmaktan kendini alamadı. Fırsatçılık, otorite karşısındaki korkaklıkla el ele gitti. On dokuzuncu yüzyıl şansölyesi Otto von Bismarck bir keresinde ahlaki cesaretin Almanya'da nadir bir erdem olduğunu söylemişti ama bir Alman üniforma giydiği anda bu erdem onu bütünüyle terk ederdi.[5] Naziler şaşırtıcı olmayan biçimde başta çocuklar olmak üzere neredeyse herkese üniforma giydirmek istiyordu.

Hitler'in en büyük yeteneği muhaliflerinin zayıflığını fark edip sömürmekte yatıyordu. Almanya'daki sol, Alman Komünist Partisi ile Sosyal Demokratlar arasında keskin biçimde bölündüğünden gerçek bir tehdit oluşturamamıştı. Hitler, naif bir kibirle onu kontrol edebileceklerini düşünen muhafazakârları kolayca alt etti. Geniş kapsamlı kararnameler ve kitlesel tutuklamalarla iktidarını içeride pekiştirir pekiştirmez dikkatini Versay Antlaşması'nı bozmaya çevirdi. 1935'te zorunlu askerlik yeniden başlatıldı, İngilizler Alman donanmasının genişletilmesini kabul etti ve Luftwaffe açıkça teşkil edildi. İngiltere ve Fransa hızlandırılan yeniden silahlanma programına ciddi bir itirazda bulunmadı.

1936 Mart'ında Alman birlikleri Versay ve Locarno antlaşmalarının ilk açık ihlalini gerçekleştirerek Ren Bölgesi'ni yeniden işgal etti. On yıldan fazla bir süre önce bölgeyi işgal etmiş olan Fransızlara atılan bu tokat, Hitler'e oy vermemiş pek çok kişi de dâhil olmak üzere Almanya genelinde Führer'e yaygın bir hayranlık duyulmasını sağladı. Almanların desteği ve İngiliz-Fransız cephesinin boyun eğen tavrı Hitler'e rotasında devam etme cesareti verdi. Tek başına Alman gururunu yeniden ayağa kaldırmıştı ve yeniden silahlanma işsizliğin artışını durdurmakta yerlere göklere sığdırılamayan bayındırlık programından çok daha etkili olmuştu. Nazi vahşeti ve özgürlük kaybı çoğu Alman'a ödenmesi gereken küçük bir bedel gibi görünüyordu.

Hitler'in Alman halkını zorla baştan çıkarması ülkeyi adım adım insani değerlerinden mahrum bırakmaya başladı. Bu etkinin en belirgin görüldüğü alan, Yahudilere yönelik kesintili biçimde ilerleyen zulümdü. Ancak genel kanının aksine bu süreç çoğu zaman yukarıdan değil, Nazi Partisi'nin içinden gelen baskıyla ilerletiliyordu. Hitler'in Yahudilere karşı kıyametvari tiratları onun fiziksel imhaya dayalı bir "Nihai Çözüm"e çoktan karar verdiği anlamına gelmiyordu. Hitler SA (Sturmabteilung) hücum birliklerinin açgözlülük, kıskançlık ve hayalî hınçtan oluşan tutarsız bir karışımı tatmin etmek için Yahudilere ve onların iş yerlerine saldırıp mallarını çalmasına izin vermekle yetiniyordu. O aşamada Nazi politikası Yahudileri yurttaşlık haklarından

mahrum bırakma ve ellerindeki her şeye el koyma, ardından aşağılama ve tacizle onları Almanya'yı terk etmeye zorlama hedefindeydi. Hitler 30 Kasım 1937'de Propaganda Bakanı Joseph Goebbels'e "Yahudiler Almanya'dan çıkmalı. Evet, tüm Avrupa'dan çıkmalı" dedi.[6] "Bu biraz daha zaman alacak ama gerçekleşecek ve gerçekleşmeli."

Hitler'in Almanya'yı Avrupa'da egemen güç yapma programı, 1925'te ilk kez yayımlanan otobiyografi ve siyasi manifesto karışımı *Mein Kampf*'ta oldukça net biçimde ortaya konmuştu. Hitler önce Almanya ve Avusturya'yı birleştirecek, sonra Reich sınırları dışındaki Almanları yeniden denetimi altına alacaktı. "Aynı kanı taşıyan insanlar aynı Reich içinde olmalı" diye ilan etti.[7] Ancak bu sağlandığında Alman halkının "yabancı toprak edinme" konusunda "ahlaki hakkı" olacaktı. "O zaman saban kılıca dönüşür ve savaşın gözyaşları gelecek kuşakların günlük ekmeğini üretir."

Saldırganlık politikası ilk sayfada net olarak belirtiliyordu. Gelgelelim, evlenen her Alman çift bir kopya satın almak zorunda olduğu hâlde Almanların çok azı onun savaş yanlısı öngörülerini ciddiye almış görünüyor. Savaş istemediği konusundaki daha yakın tarihli ve sık tekrarlanan iddialarına inanmayı tercih ediyorlardı. Hitler'in İngiliz ve Fransızların zayıflığı karşısında giriştiği cüretkâr hamleler, onun istediği her şeyi büyük bir çatışmaya yol açmadan elde edebileceğini uman Almanların bu umudunu pekiştiriyordu. Aşırı ısınan Alman ekonomisinin ve Hitler'in ülkenin silahlanma yarışındaki erken avantajından yararlanma kararlılığının komşu ülkelerin işgalini neredeyse kaçınılmaz kıldığını görmüyorlardı.

Hitler yalnızca Almanya'nın Versay Antlaşması'yla kaybettiği toprakları yeniden işgal etmekle ilgilenmiyordu. Böylesine yarım yamalak bir adımı küçümsüyordu. Cermen üstünlüğü hayalini gerçekleştirmek için yeterince uzun yaşamayacağına ikna olmuş, sabırsızlıktan yanıp tutuşuyordu. Almanya'nın kendi kendine yeterliliğini ve büyük güç statüsünü güvence altına alacak *Lebensraum*'u sağlamak için bütün Orta Avrupa'yı ve Volga'ya kadar uzanan Rus topraklarının tamamını istiyordu. Doğudaki toprakları boyunduruk altına alma hayali, 1918'de Baltık devletlerinin, Beyaz Rusya'nın bir bölümünün, Ukrayna'nın ve Don üzerindeki Rostov'a kadar uzanan Güney Rusya'nın kısa süreliğine Alman işgaline uğramasıyla büyük cesaret kazanmıştı. Bu işgal, Almanya'nın yeni doğan Sovyet rejimine dayattığı 1918 Brest-Litovsk Antlaşması'nın ardından gerçekleşmişti. Ukrayna'nın "tahıl ambarı", özellikle Birinci Dünya Savaşı sırasında büyük ölçüde İngiliz ablukası yüzünden yaşanan açlık tehlikesinin ardından Almanların ilgisini çekmişti. Hitler, Almanların 1918'de yaşadığı, devrimle çöküşe yol açan moral çöküntüsünü yaşamamaya kararlıydı. Bu kez başkaları açlıktan ölmeye zorlanacaktı. Ama *Lebensraum* planının temel amaçlarından biri de doğudaki petrol üretimini

ele geçirmekti. Reich'ın petrol ihtiyacının yaklaşık yüzde 85'i barış zamanında bile ithalatla karşılanmak zorundaydı ve bu durum savaşta Almanya'nın Aşil topuğu olacaktı.

Doğu kolonileri kendi kendine yeterliliği sağlamanın en iyi yolu gibi görünüyordu ancak Hitler'in hırsı diğer milliyetçilerinkinden çok daha büyüktü. Ulusların yaşamının ırksal üstünlük mücadelesi olduğu konusundaki sosyal Darwinist inancına uygun olarak Slav nüfusunu kasıtlı olarak açlığa mahkûm edip sayıca büyük ölçüde azaltmak ve hayatta kalanları helot, yani köle-serf sınıfına indirgemek istiyordu. 1936 yazında İspanya İç Savaşı'na müdahale etme kararı genellikle tasvir edildiği kadar fırsatçı değildi. Fransa'daki solcu hükûmetle birleşmiş Bolşevik bir İspanya'nın, doğuda Stalin'in yönetimindeki Sovyetler Birliği'yle karşı karşıya olduğu bir sırada Almanya'ya batıdan stratejik bir tehdit oluşturacağına ikna olmuştu. Bir kez daha demokrasilerin savaşa duyduğu nefreti sömürebildi. İngilizler İspanya'daki çatışmanın başka bir Avrupa savaşını tetikleyebileceğinden korkuyordu, Fransa'daki yeni Halk Cephesi hükûmeti ise tek başına hareket etmekten çekiniyordu. Bu durum, Hermann Göring'in Luftwaffe'sinin yeni uçaklar ve taktiklerle deneyler yaptığı bir dönemde Almanya'nın Generalissimo Francisco Franco'nun milliyetçi güçlerine verdiği açık askerî desteğin milliyetçilerin nihai zaferini garanti altına almasına olanak tanıdı. İspanya İç Savaşı, Hitler ile Benito Mussolini'yi de birbirine yakınlaştırdı. İtalyan Faşist hükûmeti milliyetçilerin yanında savaşması için bir "gönüllüler" kolordusu gönderdi. Ancak Mussolini, Akdeniz'e ilişkin bütün hamasi söylemlerine ve ihtiraslarına rağmen Hitler'in statükoyu altüst etme kararlılığından endişeliydi. İtalyan halkı ne askerî ne de psikolojik açıdan Avrupa savaşına hazırdı.

Hitler, Sovyetler Birliği'yle yapılacak savaşta başka bir müttefik kazanmak için Kasım 1936'da Japonya ile Anti-Komintern Paktı'nı imzaladı. Japonya on dokuzuncu yüzyılın son on yılında Uzak Doğu'da sömürge genişlemesine başlamıştı. Çin'deki imparatorluk rejiminin zayıflamasından yararlanan Japonya, Mançurya'da varlık gösterdi, Formosa'yı (Tayvan) ele geçirdi ve Kore'yi işgal etti. 1904-1905 Rus-Japon Savaşı'nda Çarlık Rusya'sını yenmesi onu bölgenin en büyük askerî gücü hâline getirdi. Wall Street Çöküşü ve dünya çapındaki bunalımla Japonya'da Batı karşıtı duygular arttı. Giderek milliyetçileşen subay sınıfı, Mançurya ile Çin'e Nazilerin Sovyetler Birliği'ne baktığı gözle bakıyordu: Japonya'nın ana adalarını beslemek için boyun eğdirilmesi gereken topraklar ve nüfus.

Çin-Japon çatışması uzun süre İkinci Dünya Savaşı yapbozunun eksik bir parçası olarak kaldı. Avrupa'da savaşın patlak vermesinden çok önce başlamış olmasına rağmen Çin'deki çatışma, Japon kara kuvvetlerinin Uzak Doğu'daki en büyük konuşlanmasına sahne olması ve hem Amerikalıların hem de

Sovyetler Birliği'nin müdahil olması bir yana, çoğu zaman bütünüyle ayrı bir mesele olarak ele alındı.

Eylül 1931'de Japon ordusu tüm Mançurya'yı ele geçirmeyi gerekçelendirmek için bir demiryolu hattını havaya uçurarak Mukden Olayı'nı tertipledi. Ülke tarımı feci biçimde gerilediği için bölgeyi büyük bir gıda üretim merkezine dönüştürmeyi umuyorlardı. Bölgeye Mançukuo adını verdiler ve tahttan indirilmiş İmparator Henry Pu Yi'yi göstermelik lider yaparak kukla bir rejim kurdular. Tokyo'daki sivil hükûmet, subaylar kendisini hor görse de orduyu desteklemek zorunda kaldı. Cenevre'deki Milletler Cemiyeti Çinlilerin Japonya'ya karşı yaptırım çağrılarını reddetti. Çoğu köylü olan Japon sömürgeciler hükûmetin teşvikiyle toprak edinmek üzere bölgeye akın ettiler. Hükûmet, gelecek yirmi yıl içinde "bir milyon haneyi" sömürgeci çiftçiler olarak bölgeye yerleştirmek istiyordu. Bu eylemler Japonya'yı diplomatik olarak yalnızlaştırdıysa da ülke zafer coşkusuna kapıldı. Bu hem dışarıya doğru yayılmada hem de ordunun Tokyo hükûmeti üzerindeki nüfuzunun artmasında vahim bir sürecin başlangıcıydı.

Daha savaş yanlısı bir yönetim başa geçti ve Mançurya'daki Kwantung Ordusu, denetim alanını neredeyse Pekin'in kapılarına kadar genişletti. Çan Kay-şek'in Nankin'deki Kuomintang hükûmeti kuvvetlerini geri çekmek zorunda kaldı. Çan, Batı tarzı demokrasi kurmak isteyen Sun Yat-sen'in varisi olduğunu iddia ediyordu ama gerçekte savaş ağalarının başkomutanıydı.

Japon ordusu kuzeydeki Sovyet komşusuna göz dikerken gözlerini güneye, Pasifik'e de çevirdi. Hedefleri İngiltere, Fransa ve Hollanda'nın Uzak Doğu sömürgeleriyle Hollanda Doğu Hint Adaları'nın petrol sahalarıydı. Çin'deki gergin bekleyiş 7 Temmuz 1937'de eski başkent Pekin'in dışındaki Marco Polo Köprüsü'nde Japon provokasyonuyla aniden sona erdi. Tokyo'daki İmparatorluk Ordusu yetkilileri İmparator Hirohito'ya Çin'in birkaç ay içinde yenilebileceğini garanti etti. Anakaraya takviye kuvvetler gönderildi ve kısmen Çinlilerin Japon sivilleri katletmesiyle körüklenen korkunç bir sefer başladı. İmparatorluk Ordusu zincirlerinden boşanmıştı. Ancak Çin-Japon Savaşı Tokyo'daki generallerin öngördüğü hızlı zaferle bitmedi. Saldırganların dehşet verici şiddeti amansız bir direnişi körükledi. Hitler, dört yıl sonra Sovyetler Birliği'ne karşı girişeceği saldırı bakımından bu dersin anlamını kavrayamadı.

Bazı Batılılar Çin-Japon Savaşı'nı İspanya İç Savaşı'nın bir karşılığı saydı. Robert Capa, Ernest Hemingway, W. H. Auden, Christopher Isherwood, film yapımcısı Joris Ivens ve çok sayıda gazeteci Çin'i ziyaret ederek genel olarak Çinlilere yönelik sempati ve desteklerini dile getirdi. Solcular Mao Zedung'u destekledi, hatta bazıları Yenan'daki Çin komünist karargâhını ziyaret etti. Oysa Stalin Çan Kay-şek ve Kuomintang'ı destekliyordu. Öte yandan ne İngiliz ne de Amerikan hükûmeti herhangi bir somut adım atmaya hazırdı.

Neville Chamberlain'in hükûmeti ve İngiliz halkının çoğunluğu, yeniden silahlanmış ve toparlanmış bir Almanya'yla yaşamaya hazırdı. Birçok muhafazakâr Nazileri Bolşevizme karşı bir set olarak görüyordu. Eski kafalı bir dürüstlük anlayışına sahip eski Birmingham belediye başkanı Chamberlain diğer devlet adamlarının da benzer değerleri ve savaş korkusunu paylaşacaklarını sanarak büyük hata yaptı. Son derece becerikli bir bakan ve çok etkili bir maliye bakanıydı ama dış politika veya savunmadan anlamazdı. Dik yakası, Edward dönemi bıyığı ve sıkıca sarılmış şemsiyesiyle, Nazi rejiminin göz kamaştıran acımasızlığı karşısında durumun bütünüyle boyunu aştığını gösterdi.

Diğerleri, hatta sola sempati duyanlar bile Hitler rejimiyle yüzleşmek istemiyordu. Hâlâ Versay Konferansı'nda Almanya'ya son derece haksız davranıldığına inanıyorlardı. Ayrıca Hitler'in Çekoslovakya'nın Südetland'ındakiler gibi komşu Alman azınlıkları Reich sınırları içine alma isteğine itiraz etmeyi zor buluyorlardı. Her şeyden önemlisi İngilizler ve Fransızlar başka bir Avrupa savaşı fikrinden dehşete kapılıyorlardı. Nazi Almanya'sının Mart 1938'de Avusturya'yı ilhak etmesine göz yummak dünya barışı uğruna ödenecek küçük bir bedel gibi görünüyordu, hele de Avusturyalıların çoğu 1918'de Almanya'yla Anschluss yani birleşme lehinde oy vermiş ve yirmi yıl sonra Nazi yönetimini memnuniyetle karşılamışken. Savaşın sonunda Avusturya'nın Hitler'in ilk kurbanı olduğunu ileri sürmesi tümüyle haksızdı.

Hitler daha sonra Çekoslovakya'yı işgal etmeye karar verdi. Nazi bakanlar ülkenin gıda tedarikinde bir kriz çıkmasından korktuğu için harekâtın zamanı Ekim'e yani Alman çiftçilerin hasadı kaldırmasından çok sonrasına denk gelecek şekilde belirlenmişti.[8] Fakat Hitler'i çileden çıkaracak biçimde Chamberlain ve Fransız mevkidaşı Édouard Daladier barışı koruma umuduyla Eylül'deki Münih müzakerelerinde ona Südetland'ı teklif ettiler. Bu teklif Hitler'i istediği savaştan mahrum bıraktı ama sonunda tüm ülkeyi savaşmadan ele geçirmesini sağladı. Chamberlain Stalin'e danışmayı reddederek temel bir hata daha yaptı. Bu karar Sovyet diktatörün ertesi yılın Ağustos'unda Nazi Almanya'sıyla pakt yapma kararını etkiledi. Chamberlain, tıpkı daha sonra Franklin D. Roosevelt'in Stalin'le yaptığı gibi, yersiz bir rehavetle, Hitler'i Batılı Müttefiklerle iyi ilişkilerin kendi çıkarına olduğuna yalnızca kendisinin ikna edebileceğine inanıyordu.

Bazı tarihçiler İngiltere ve Fransa 1938 sonbaharında savaşmaya hazır olsaydı olayların çok farklı gelişebileceğini savundu. Bu Alman bakış açısından kesinlikle mümkündü. Gerçek şu ki, ne İngiliz ne de Fransız halkı savaşa ruhen hazırdı. Bunun başlıca nedeni, politikacılar, diplomatlar ve basın tarafından yanlış bilgilendirilmiş olmalarıydı. Hitler'in planlarına karşı uyarılarda bulunmaya çalışan Winston Churchill gibi isimler sadece birer savaş kışkırtıcısı olarak görülüyordu.

Hitler rejiminin gerçek yüzü ancak Kasım ayında görülmeye başlandı. Paris'teki Alman büyükelçiliğinde görevli bir memurun genç bir Polonyalı Yahudi tarafından öldürülmesinin ardından Nazi hücum birlikleri Almanya çapında bir pogromu başlattı (Kırılan sayısız dükkân vitrini nedeniyle bu pogroma Kristallnacht adı verildi). O sonbahar Çekoslovakya üzerinde savaş bulutları toplanırken, Nazi Partisi içinde "şiddet yüklü bir enerji" birikmişti.[9] SA hücum birlikleri sinagogları yaktı, Yahudilere saldırıp onları öldürdü ve dükkân vitrinlerini parçaladı. Öyle ki bu durum Göring'in, Belçika'dan gelen bütün kalın vitrin camlarını yenilemenin doğuracağı döviz maliyetinden dert yanmasına yol açtı. Birçok sıradan Alman şok olmuştu ama Nazilerin Yahudileri izole etme politikası kısa sürede Almanların büyük çoğunluğunu Yahudilerin kaderine kayıtsız kalmaya ikna etti. Birçok kişi daha sonra yağmalanmış eşyaların, el konulan dairelerin ve Yahudi işletmelerinin "Aryanlaştırılması"nın getirdiği kolay kazançlarla ayartıldı. Naziler kendi suç ortaklığı çemberlerine giderek daha fazla vatandaşlarını çekme konusunda son derece zekiydi.

Hitler'in Mart 1939'da Çekoslovakya'nın geri kalanını ele geçirmesi (Münih Antlaşması'nın açık bir ihlali) nihayet etnik Almanları Reich'a geri getirme iddiasının toprak genişletmek için bir bahaneden başka bir şey olmadığını kanıtladı. Britanya'daki öfke Chamberlain'i Hitler'i daha fazla yayılmaya karşı uyarmak amacıyla Polonya'ya güvence vermeye zorladı.

Hitler daha sonra 1938'de savaş çıkarmasının engellenmesinden yakındı: "İngilizler ve Fransızlar Münih'te tüm taleplerimi kabul ettiler."[10] 1939 baharında sabırsızlığını Romanya Dışişleri Bakanı'na açıkladı: "Şimdi elli yaşındayım. Savaşı elli beş ya da altmış yaşımda değil, şimdi yapmayı tercih ederim."[11]

Hitler böylece Avrupa'ya hâkimlik hedefine tek bir ömür içinde ulaşmayı amaçladığını ortaya koydu. Ömrünün kısa süreceğini düşünüyordu. Manik kibrinden ötürü, misyonunu sürdürecek başka hiç kimseye güvenmiyordu. Kendisini tam anlamıyla yeri doldurulamaz görüyor ve generallerine Reich'ın kaderinin yalnızca kendisine bağlı olduğunu söylüyordu. Nazi Partisi ve tüm kaotik yönetim biçimi hiçbir zaman istikrar ve süreklilik sağlamak üzere tasarlanmamıştı. Hitler'in "Bin Yıllık Reich" retoriği önemli bir psikolojik çelişkiyi ortaya koyuyordu: Bu retorik, intihara yönelik sağlıksız bir saplantı beslerken soyunun kendisiyle tükenmesinden sapkınca gurur duyan kararlı bir bekârdan geliyordu. Hitler iktidara gelişinin altıncı yıl dönümü olan 30 Ocak 1939'da Reichstag milletvekillerine önemli bir konuşma yaptı. Konuşmasına ölümcül "kehanetini" de dâhil etti.[12] Bu, Nihai Çözüm sürecinde kendisinin ve takipçilerinin saplantılı biçimde tekrar tekrar döneceği bir kehanetti. Yahudilerin, kendisinin Almanya'nın başına geçeceği ve "ayrıca Yahudi sorununu çözüme kavuşturacağı" yönündeki öngörülerine güldüklerini iddia etti. Sonra şöyle haykırdı: "Bugün yeniden kâhin olmak istiyorum: Eğer Avrupa'nın içindeki ve dışındaki uluslararası Yahudi cemaati, milletleri bir kez daha dünya

savaşına sürüklemeyi başarırsa, sonuç dünyanın Bolşevikleşmesi ve dolayısıyla Yahudiliğin zaferi değil, Avrupa'daki Yahudi ırkının yok edilmesi olacaktır." Sebep ile sonucu akıl almaz biçimde birbirine karıştırması, Hitler'in saplantılı yalan ve kendini aldatma ağının merkezinde yer alıyordu.

Hitler savaşa hazırlanmış ve Çekoslovakya ile savaş istemişti. Fakat İngiliz tutumunun şimdi neden yatıştırma politikasından direnişe bu kadar ani bir şekilde geçtiğini anlayamıyordu. Gelecekte Fransa ve İngiltere'ye de saldırmayı planlıyordu ama bu kendi seçeceği bir zamanda olacaktı. Nazi planı, Birinci Dünya Savaşı'nın acı dersinden hareketle, aynı anda birden fazla cephede savaşmaktan kaçınmak için çatışmaları birbirinden yalıtarak ayrı ayrı yürütmek üzere tasarlanmıştı.

Hitler'in İngiliz tepkisine şaşırması, kendi kendini yetiştirmiş bu adamın dünya tarihine ilişkin son derece kusurlu kavrayışını ortaya koyuyordu. Britanya'nın on sekizinci yüzyıldan beri hemen her Avrupa krizine müdahil olma geleneği Chamberlain hükûmetinin yeni politikasını Hitler'e açıklamaya yetmeliydi. Bu politika değişikliğinin ne ideoloji ne de idealizmle bir ilgisi vardı. Her ne kadar ahlaki boyut daha sonra ulusal propaganda için yararlı hâle gelse de Britanya faşizme ya da antisemitizme karşı cephe almak üzere harekete geçmemişti. Güdülerinin temelinde geleneksel bir strateji vardı. Almanya'nın Çekoslovakya'yı saldırganca işgal etmesi Hitler'in Avrupa'ya hâkim olma kararlılığını açıkça ortaya koymuştu. Bu, statükoya yönelik bir tehditti ve zayıflamış, savaş hevesi taşımayan bir Britanya bile buna asla göz yumamazdı. Hitler ayrıca Chamberlain'in Münih'te böylesine ağır biçimde aldatılmaktan duyduğu öfkeyi de hafife almıştı. Çeklere ihanet edilmesini protesto ederek donanma bakanlığı görevinden istifa eden Duff Cooper, Chamberlain'in "Birmingham'da Adolf Hitler'e en ufak benzeyen kimseyle hiç karşılaşmadığını, (...) Birmingham'da hiç kimsenin belediye başkanına verdiği sözü bozmadığını" yazdı.[13]

Hitler'in niyetleri artık ürkütücü bir şekilde netti. 1939 Ağustos'unda Stalin'le yaptığı paktın yarattığı şok bir sonraki kurbanının Polonya olacağını doğruladı. *Mein Kampf*'ta "Devlet sınırları insan tarafından yapılır ve insan tarafından değiştirilir" diye yazmıştı. Bugünden geriye bakıldığında Versay Antlaşması'ndan beri süren kırgınlık döngüsü başka bir dünya savaşının patlak vermesini kaçınılmaz hâle getirmiş gibi görünebilir, ama tarihte hiçbir şey önceden belirlenmemiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından oluşan koşullar kesinlikle Avrupa'nın büyük bölümünde istikrarsız sınırlar ve gerilimler yaratmıştı. Ama dünyaya yayılarak milyonları (ve sonunda kendisini) yutacak bu yeni ve çok daha korkunç yangının başmimarının Adolf Hitler olduğu konusunda hiçbir şüphe olamaz. Yine de ilginç bir paradoksla, İkinci Dünya Savaşı'nın ilk çatışması (Yang Kyoung-jong'un ilk kez esir alındığı çatışma) Uzak Doğu'da başladı.